

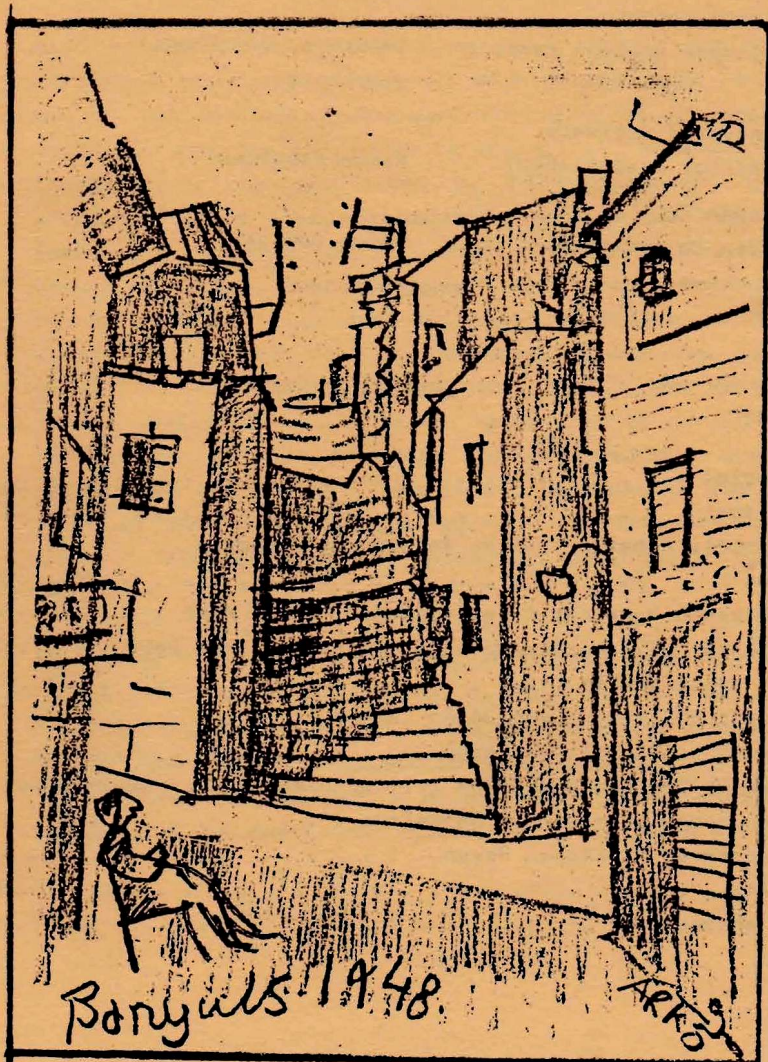
BUTLLETÍ

de l'associació cultural catalana als països nòrdics
"les quatre barres"

ANY 1984

NÚM. 21

BUTLLETÍ
de l'Associació Cultural Catalana
als Països Nòrdics
LES QUATRE BARRES

Tidskrift (Publicació) : ISSN 0349-6120
Utgivare (Editor) : Les Quatre Barres
Humlegårdsgatan 17 2tr ög
114 46 Stockholm
Suècia

Postgirokonto
(Compte Corrent Postal): 970916-3, c/o Cebrià
Stockholm

Ansvarig utgivare
(Editor responsable) : Ramon Cavaller

Redaktör
(Cap de redacció) : Ramon Bohigas

oooo000oooo

SUMARI

Editorial	3
Notícies	77
Kulturella Nyheter från de Katalanska Länderna.	9
Correu	17
Medverkande konstnär i detta nummer: Bengt Arkö	21
L'artista col.laborador d'aquest número: Bengt Arkö	22
Sobre cal.ligrafia	23
Encontre de passada amb Josep Carner	27
L'assalt a l'escola de Berga	30
Utdrag ur Joaquim Ventallós artikel härintill om skolan vid staden Berga i provinsen Barcelona	31
La nadala de Gràfiques Reven	33
Retalls	34
Mots encreuats	36

EDITORIAL

EL RECALCITRANT SR. LUNDKVIST

Aquest membre de l'Acadèmica Sueca ha tornat (vegeu l'editorial en el núm. 10 del nostre Butlletí) a expressar-se negativament sobre les minories lingüístiques. Aquesta vegada les seves bajanades i la demostració de la seva ignorància s'han concentrat en la literatura catalana i els escriptors catalans, singularment en un poeta: Salvador Espriu.

Això ho hem pogut comprovar per uns retalls que han arribat a les nostres mans amb gran retard: unes pàgines de "LA VANGUARDIA domingo" del 11/12-83. La cosa, doncs, es pot dir que jo no té actualitat, però com es tracta d'un cas greu, hem de fer constància, per principi, de la nostra reprovació. El que més ens ha sorprès i indignat no ha estat el que diu el Sr. Lundkvist, doncs, com diem, coneixem les seves opinions en la matèria, sinó que les hagi recollides un dit periodista de nom Patricio Salinas, i que les hagi publicades "LA VANGUARDIA domingo". Sempre hem cregut que LA VANGUARDIA era un diari seriós - o es que hi ha una diferència entre el diari i el seu suplement dominical quan a serietat i qualitat dels treballs que en ells es publiquen? Perquè aquesta "Conversació amb Artur Lundkvist" és un producte periodístic ben deficient.

En primer lloc: es tracta d'un enviat pel diari o d'un "espontani". Com s'ha informat o qui l'ha informat que no s'ha assabentat que a Suècia existeix una ACADEMIA SUECA, que el Sr. Lundkvist no és membre de "la Acadèmia del país nòrdic" - de quin dels països nòrdics perquè n'hi ha cinc! Cinc vegades es fa al.lusió a "la

Acadèmia Nobel", una de les vegades amb l'afegit: "de Literatura". Aquesta Acadèmia no existeix.

Sobre la literatura catalana llegim ja de bell antuvi: "El famós escriptor suec Lundkvist - - - aborda - - - la situació de la literatura catalana excloent pràcticament que Espriu o un altre autor català pugui aconseguir el Premi Nobel." Què sap el Sr. Lundkvist del que passarà d'aquí 10, 20, 30, ... 100 anys, si llavors existeix encara l'Acadèmia Sueca?

Diu també que la literatura dels escriptors que escriuen en català sembla "una literatura localista", i afegeix: "Són les dificultats dels idiomes minoritaris, que si els seus autors no són traduïts als grans idiomes universals com el castellà o l'anglès, no arriben al gran públic." Sí, aquest és un problema que el català comparteix amb el suec, entre altres, però no és cap argument contra el català i els escriptors catalans, els quals el Sr. Lundkvist menysprea a priori, cosa que demostra la seva ignorància.

Dues vegades més surt el nom de Salvador Espriu en aquesta "Conversació": "Salvador Espriu, un candidat que a jutjar pel que diu Lundkvist mai aconseguirà el Nobel", i "Sobre l'obra de Salvador Espriu diu: "És una poesia carregada de patriotisme local i que pot tenir el seu interès dins dels marcs regionals però no pas en la resta del món'." Li està permès a un membre de l'Acadèmia Sueca, que és part interessada, expressar-se públicament d'aquesta manera tan categòrica tractant-se d'un candidat al premi Nobel? Espriu ha estat traduït, entre altres idiomes, al castellà, anglès, francès, alemany, i fins i tot a una llengua minoritària com el suec, però no per Artur Lundkvist.

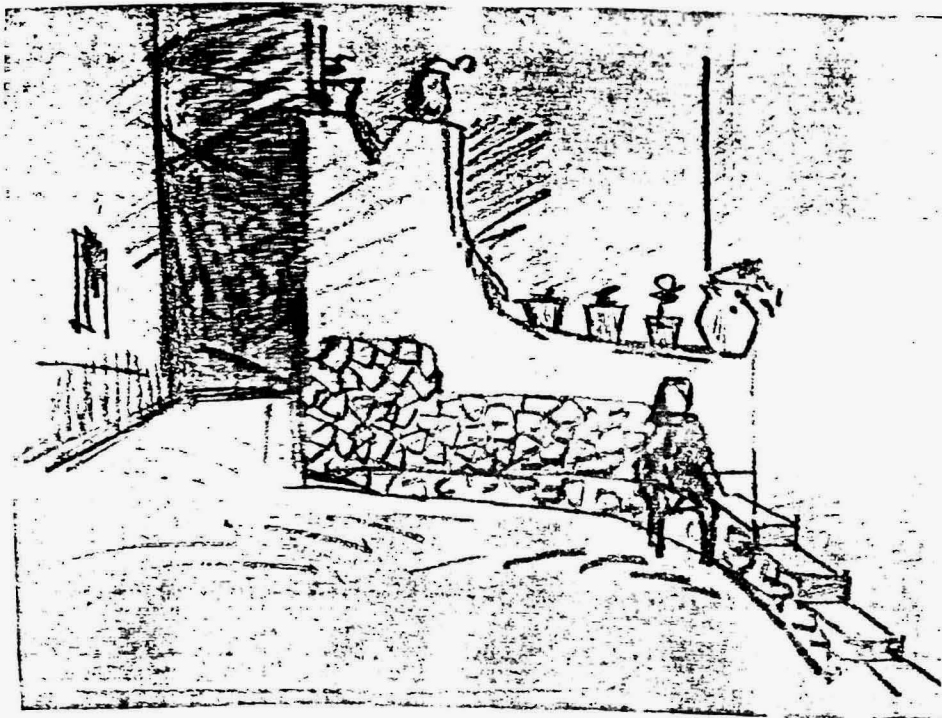
Hores d'ara, aquest senyor encara no s'ha assabentat que el català és una llengua neollatina i que la seva literatura quant a origen i evolució és comparable a la de les altres llengües neollatines i tan digna de respecte com aquestes.

Al final d'aquesta "Conversació", que el periodista es guarda ben bé de dir en quina llengua es va mantenir, per a no posar el seu interlocutor i ell mateix en evidència, es llegeix: "Comentem sobre Camilo José Cela . el seu treball (sic)", i després: "Prometo enviar-li una síntesi (sic) sobre els escriptors catalans." Una "síntesi"! Pobres escriptors catalans, si s'han de fiar de periodistes d'aquesta mena!

A nosaltres, catalans de la diàspora el que més ens dol en aquest cas és que un producte periodístic tan deficient hagi pogut tenir cabuda en una publicació barcelonina.

ED. JM.

NOTÍCIES

AL DROTTNINGSHOLMS TEATER s'estrena el 31 d'agost "L'Arbore di Diana" de Vicent Martín i Soler, València 1754 - Petersburg 1806, compositor. Estudià probablement a Itàlia ; passà al servei del futur Carles IV a Nàpols, on estrenà diverses òperes ("Ipermestra" 1780). Instal·lat a Viena, assolí fama europea amb "Il burbero di buon cuore" 1786 i, sobretot amb "Una cosa rara" 1786, una melodia de la qual fou citada per Mozart a Don Giovanni. El 1788 passà al servei de la cort de Rússia. El text de l'òpera que s'interpretarà al Teatre de Drottningholm és de Da Ponte, que escrivia els librettos de Mozart.

*

La festa de la DIÀDA DE SANT JORDI va ser un èxit. Els organitzadors havien posat la màxima atenció en guarnir les sales dels locals de Karlbergsvägen i el menú era abundant i saborós i més català no podia ser: pa amb tomàtec i pernil.

Vam ser honorats per la presència del catedràtic de la Universitat de Barcelona Ramon Cerdà, llavors de visita a Suècia.

Després de dinar hi va haver rifa de llibres, lectura de poesies i un recital improvisat de música en el qual alguns socis van demostrar la seva habilitat en cantar i fer sonar la guitarra (Josep Manuel Ferrero), el piano (Hans Dahlin i Josef Vretman) i el violí (Bodil Ceballos).

*

DANIEL JOHNSON és el nom del nostre últim soci, que significa una autèntica injecció de joventut a Les Quatre Barres, doncs va néixer tan sols fa una setmana. Donem l'enhorabona a la seva feliç mare Pilar Johnsson, qui no ha volgut esperar més a fer-lo soci.

El 1 d'abril Les Quatre Barres va celebrar l'ASSEMBLEA ANUAL. El local va ésser el tema més discutit. En principi estem desnonats a partir del mes de setembre, donat que l'edifici s'enderrocarà per bastir-ne un de nou. Si bé després podriem tornar a tenir-hi l'estatge, el lloguer serà molt més alt. Varies persones del comitè directiu, en especial la presidenta Maria Rosa Domènech, estan fent gestions per trobar un altre local.

Pràcticament tots els membres del comitè directiu van continuar en els seus càrrecs, essent reelegits:

Presidenta:	Maria Rosa Faure de Domènech
Vice-President:	Carles Gisbert
Secretari:	Ramon Bohigas
Vice-Secretari:	Ramon Cavaller
Caixer:	Joan Carles Cebria
Vice-Caixaer:	Ove Bergfeldt
Cap de Serveis:	Joan Casanovas
Vice-Cap de Serveis:	vacant provisionalment
Interventors:	Francesc Taltavull Ignasi Domènech
Suplent:	Joan Burguès
Vocals:	Magí Rovira Mercè de las Heras Jaume Vall Joaquim Masoliver Joan Sánchez Josep Obiols
Suplen.s:	Maria Carme Dahlin Carme Obiols

El comitè d'elecció de l'any 1985 estarà format per:

Josef Vretman
Teresa Vretman
Pilar Johnsson
Marisa Hulthén

KULTURELLA NYHETER FRÅN DE KATALANSKA LÄNDERNA

SOMMARKURSER. På olika platser i de Katalanska Länderna anordnas kurser i katalanska språket och kulturen.

I Gironas Kulturhus pågår den 9-28 juli för andra året i följd en kurs i katalanska kulturen och språket för utländska studerande, anordnad av kulturdepartementet i Kataloniens Generalitat. Kursen omfattar bl a undervisning i katalanska på två nivåer, föredrag, konserter med klassisk och modern katalansk musik, utflykter mm. Antalet utländska elever var i fjol 25. Man räknar i år med att antalet blir det dubbla.

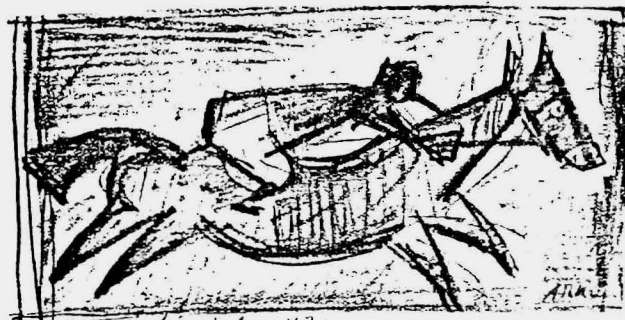
I La Porciúncula, S'Arenal, Mallorca, anordnas för sjätte året i rad kurser i katalanska för utländska studerande den 9-27 juli.

*

1983 ÅRS BOKPRODUKTIONEN PÅ KATALANSKA blev 2.285 titlar. Det är 110 fler böcker än 1982 (utgivningen av böcker på kastilianska (spanska) i hela Spanien minskade däremot med 7% 1983 jämfört med året innan). Trots optimismen inom branschen kan man knappast påstå att det skett någon normalisering av utgivningen på katalanska. 1936, före inbördeskriget och före den för de Katalanska Ländernas kultur så ödesdigra fascistiska diktaturen, nådde utgivningen 865 titlar. Först 1977, två år efter diktatorns död och med den nyvunna demokratin, överträffades 1936 års siffra.

Läget är inte heller normalt från rent kommersiella synvinklar sett. Upplagorna är små, vilket innebär en ökning av produktionskostnaderna och återspeglas även i förlägningspriser och vinst. Om man jämför med CEE-ländernas index och beaktar att den katalansktalande befolkningen har en medelinkomst på 52.000 sv. kr. per år, borde antalet boktitlar vara 5.000 (då räknas inte bokproduktionen på spanska i de Katalanska Länderna).

För närvarande finns 136 bokförlag som ger ut böcker på katalanska i de katalansktalande områdena i Spanien. 6 på Balearerna, 8 i Valencia-regionen och 120 i Katalonien. Dessutom finns två bokförlag som också ger ut böcker på katalanska i den lilla staten Andorra i Pyrenéerna, med 40.000 invånare, där katalanskan är landets officiella språk.

Av L'ENCICLOPÈDIA DE MENORCA (Menorcas uppslagsbok) har det första bandet (av sammanlagt 7) blivit färdigt i mars i år. Verket ges ut i en upplaga på 2.500 exemplar av L'Obra Cultural Balear i Menorca, som sedan 1979 färdigställer ett häfte i månaden. För forskning och redigering svarar menorkinska universitetslärare, som insamlat betydande material om ön. Arbetet med uppslagsverket skall senare användas till att framställa en skolbok.

*

Under rubriken "CATALONIA: SPAIN'S COUNTRY WITHIN A COUNTRY" (Katalonien: Spaniens land inom ett land) presenterade National Geographic Magazine för sina 5,5 miljoner prenumaranter i sitt januarinummer en utförlig beskrivning av Katalonien. På 35 sidor och

illustrerat med många bilder beskriver artikelförfattaren Randall Peffer den återvunna självständigheten efter diktatorn Francos död och förtrycket dessförinnan, allt återgivet i en kortfattad historisk resumé. "Katalanerna", säger Randall, "har aldrig glömt sina segrar, och ännu idag ifrågasätter de om deras relationer med den spanska staten är möjliga". Industri, jordbruk, landskap, språk, konst och musik beskrivs kortfattat, bl.a. i form av samtal med författare, konstnärer och musiker. Peffer nämner slutligen några katalanska traditioner - dansen sardana, festdagen Sant Jordi och gastronomi. Trots vissa felaktigheter ger den en allmänt korrekt bild av Katalonien.

Även New York Times har i januari på en framträdande plats publicerat två artiklar om den nya katalanska TV:n (TV3), som nyligen började sända dagligen, och om Kataloniens språk, kultur och nationella identitet.

*

"DEN BÄSTA BOKEN I VÄRLDEN", som Don Quijotes upphovsman Cervantes kallade "Tirant lo Blanc", finns nu på engelska, utgiven av Schocken Books i New York. Joanot Martorell publicerade sin "Tirant lo Blanc" för första gången 1490 i Valencia. Trots att den var en av de första riddarromanerna kan boken snarare jämföras med Canterbury Tales eller Decamerone. Joanot Martorells roman rönt en stor framgång och översattes till spanska 1511. Den engelska versionen är utförd av David H. Rosenthal.

"Curial e Güelfa", en annan katalansk riddarroman från 1400-talet av okänd författare, finns nu också översatt till engelska av Pamela Waley (George Allen & Unwin, London).

*

BOKFÖRLAGET MAX HUEBER i München har gett ut "KATALANISCH", en handbok av Jens Lüdtke med under-

rubriken "Beskrivning av ett språk", avsedd för tyska studenter. Lüdtkes bok är ett viktigt bidrag som kompletterar listan över tyska studier i katalanska språk-
et. Behovet var stort av ett modernt verk för de många som studerar romanska språk vid de tyska universiteten, sedan Meyer-Lédtkes verk från 1925 och Hubers från 1929 delvis förlorat i aktualitet.

*

TRE BERÄTTARE belönades i år med "Premis Crítica" av tidskriften Serra d'Or. Miquel Àngel Riera fick sålunda romanpriset för "Panorama amb dona" (Utsikt med kvinna, Editorial 62), Pere Calders novellpriset för "Tot s'aprofita" (Allt utnyttjas, Editorial 62) och Pere Guimferrer prosapriset för "Fortuny" (Editorial Planeta). Guimferrer belönades också i Madrid i år för samma bok. Miquel de Palol fick tidskriftens poesipris för sin "El porxo de les mirades" (Editorial Proa) och Joaquim Molas det litteraturhistoriska priset för sin "La literatura catalana d'avanguardia 1916-1938" (Den katalanska avantgardelitteraturen 1916-1936, Editorial Antoni Bosch). Tidskriften Serra d'Or, som i år firar 25-årsjubileum, utdelar också inom ramen för "Premis Crítica" priser i forskning, teater, barn- och ungdomslitteratur samt bokutgivning.

*

EN ORDBOK I ALGUERISKA skall i år ges ut i Barcelona. Den kommer att ta upp skillnaderna mellan den officiella katalanskan och algueriskan, en dialekt som talas i staden Alguer på Sardinien, som sedan 1300-talet, då katalaner utvandrade dit, är katalanskspråkigt. 1906, i samband med den Internationella Kongressen för Katalanska Språket i Barcelona, började en lärare från Alguer och författare till en alguerisk grammatik, Joan Palomba, att göra en inventering av den katalanska som talas där. Skillnaderna mellan denna

dialekt och den officiella katalanskan beror på att Alguer och Katalonien saknat direkta kontakter på över tvåhundra femtio år.

*

MELLAN 1846 och 1935 utgavs i Barcelona ett hundratal olika kvinnotidningar på katalanska och spanska. Deras historia och innehåll har beskrivits av Isabel Segura och Marta Selva i boken "Revistes de dones 1846-1935" (Kvinnotidningar 1846-1935, Editorial Edhasa). Där görs gällande att man i stora drag kan skönja två olika ställningstaganden bland utgivarna under 1800- och 1900-talen. Under det förra århundradet började man så småningom att

upplysa om suffragetterörelsen i England, medan artiklarna med socialt innehåll under 1900-talet huvudsakligen gick ut på att bromsa den internationella utveckling som ledde till kvinnosaksrörelsen. Utbildningsbehovet och den ogifta kvinnan i industrisamhället är ämnen som dominerade under 1800-talet och som då behandlades av kvinnor som Dolors Monserdà och Carme Karr. För kvinnotidningarna (till största delen avsedda för borgerligheten) blir kvinnan fr.o.m. 1900-talet bärare av fosterlandets (Katalonien) eviga värden; i den mån man behandlar feminism och syndikalism finns en tendens att nedvärdera dessa för att stärka hemmets ställning. Fr.o.m. 1930 utgör kvinnans rösträtt ett debattämne, men bara i vissa kvinnotidningar.

Den första kvinnotidningen i Barcelona var "La Madre de Familia" som startades 1846 av den mångsidige Narcís Monturiol.

*

KULTURMÄSSOR, finns dom? Ja, åtminstone i de Katalanska Länderna, där en sådan ägde rum den 17-26 februari. EXPOCULTURA-84, som årets mäsas i Barcelona kallades, omfattade poesiläsning, paneldebatt om video, folketshusdagar med debatt och artistuppträdanden, utställningar om information och kommunikation i vår värld,

en naturskyddsvecka, sång, föreställningar för ungdom, folkmusik och kulturprogram för äldre, körframträdanden, kulturfrämjande aktiviteter mm. Inte mindre än 116 kulturorganisationer från alla katalansktalande områden i Spanien, Sydfrankrike och Andorra deltog i år med egna monstrar. Där fanns också en representation från Baskien. Poesirecitationerna samlade de berömdaste poeterna från de Katalanska Länderna, bl.a. Vicent Andrés Estellés (Burjassot, València 1924), J.V. Foix (Sarrià, Barcelona 1893), Josep M. Llompart (Ciutat de Mallorca - Palma de Mallorca på spanska - 1925), och Pere Quart (Sabadell, Barcelona 1899).

Den första "Expocultura" anordnades 1982 under Världscupen i fotboll, i syfte att sprida kännedom om de Katalanska Ländernas kultur till de utländska gästerna. Man räknade då 100.000 besökare.

*

Språk

DE SPRÅKLIGA SKILLNADERNA mellan olika bygder i Katalonien har samlats i en första bok-kassett i en serie med benämningen "Llegir i escoltar" (Läsa och lyssna). "Sentir Catalunya" (Att höra Katalonien), som boken kallas, har utgivits med stöd av Socialförvaltningen i Kataloniens Generalitat och innehåller röster från 18 äldre människor, alla från olika ställen i landet.

"Estranya" av Joan Ponç

Konst

SEDAN JOAN MIRO avled i slutet av 1983, 90 år gammal, har en annan internationellt känd katalansk målare dött i april i år: JOAN PONÇ, 56 år gammal. Han hade nyligen vernissage i Barcelona på en serie av 400 litografier som han kallade "Capses secretes" (Hemliga lådor). Född i Barcelona 1928 tillhörde han konstnärgruppen "Dau al set" som bildades 1948 av Antoni Tàpies, Joan Ponç, Modest Cuixart, J.J. Tharrats, Arnau Puig, J. E. Cirlot och Joan Brossa.

"Bångstyrig, dunkel, primär och raffinerad", så beskrivs han av författaren Joan Perucho, "Ponç levde i en hallucinerande värld varav vi endast kände till fragment genom hans teckningar och målningar. Han var en 'beau tenebreux', en harlekinklädd mörkrets furste som levde ett gåtfullt liv. Hans inre värld var dock rik på tecken, larver, kvarlevor, vederstygglighet; av allt som finns bortom döden." Peruchos ord täcker väl Joan Ponç starkt personliga konstgärning.

*

AFFISCHENS HISTORIA I KATALONIEN har nu nedtecknats av Enric Jardí i boken "El Cartellisme a Catalunya" (Editorial Destino). Sedan färglitografen introducerades i Barcelona 1875 gynnades denna konstform genom de många affischtävlingarna och det ekonomiska uppsvinget. Verket beskriver affischens historia i landet sedan den första kända affischen trycktes till Barcelonas festdagar 1877, vilken finns återgiven i boken. Den stora affischproduktionen under inbördeskriget 1936-1939 behandlas också i denna bok, dock inte så utförligt som i Carles Fontserés specialverk, som publicerades 1978.

*

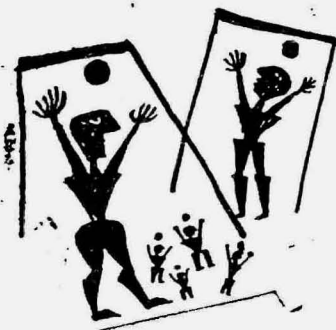
Musik

LLUÍS LLACH OCH RAIMON har nyligen kommit ut med var sin ny LP. Lluís Llach's "T'estimo" (Jag älskar dig) är hans trettonde. Som titeln antyder, är kärleken (även fosterlandskärleken till Katalonien) sångernas huvudtema. När skivan presenterades för massmedia i Barcelona hävdade Llach att han vill visa att "nationalismens kamp syftar mot internationalism. Ingen kan vara världsmedborgare som inte dessförinnan fått vara medborgare i sitt eget land." Den nuvarande demokratin till trots är han fortfarande en för den statliga spanska televisionen "bortglömd" artist. Han har en stor publik också i det övriga Spanien men har inte på tio år beretts möjlighet att uppträda i riks-TV:n. Ett program som skulle visas med honom för något år sedan sändes inte på grund av "tidsbrist", trots att detta innebar kontraktsbrott och medförde stora ersättningskrav mot det spanska TV-bolaget. Under samma 10-års period har han ett flertal gånger framträtt i fransk TV.

"RAIMON ENTRE LA NOTA I EL SO" är namnet på Raimons senaste LP, med melodier delvis inspirerade av folkmusik från Valenciaregionen, Raimons hemtrakt.

*

R. Bohigas

CORREU

Revistes i publicacions rebudes:

Amics de la Sardana de Cornellà, butlletí informatiu, núms. 37, 38, 39

El Clau, butlletí d'informació interior del Casal Català, núms. 27, 28, 29

Interval, butlletí d'informació i divulgació musical, núms. 31, 32

Nova Veu, d'Unió Democràtica de Catalunya, núms. 127-129 128

Germanor, del Centre Català de Santiago de Xile
Xipreret, núms. 45-48

Butlletí, del Casal Català de Tolosa de Llenguadoc, núms. 145

Nostra Veu, núm.- 13

Butlletí, del Centre Català de Lausana núm. 43
Catalunya, First Catalan Magazine in Canada

Plançó, butlletí de Casa Nostra de Winterthur

Som i serem, butlletí del Casal Català d'Amsterdam

Centre Cultural Català de Perpinyà, publicació núm. 16

Mai no morirem, butlletí del Casal Català d'Angulema
Gaseta Municipal de Barcelona, núms. 32-36, 1-2

Euskadi Information, núms. 30-32

Caliu, butlletí interior del Casal de Catalunya de París, núms. 58, 59

Veu de l'Exili Català i Republicà, núms. 14-16

Presència, núm. 612

Catalunya Informa, núms. 24-27

SOM, núms. 43-46

ABC, edició internacional

Menorca Socialista, núms. 49, 50

España 83-84, núms. 125-128

Boletín Cultural, Madrid, núms. 26-29

Carta de España, núm. 289

Invandrarrapport, núm. 4

L'Esqueix, Casa Nostra, núms. 7, 8

Mundo Obrero, núms. 258-275

Kulturrådet, núms. 9, 1-2/84

Fulls d'informació del PSAN, núm. 4

El Llamp, al servei de la nació catalana, núms. 0, 1, 2

Reviure, núm. 10

Lluita, núm. 31

Instituto de Estudios Alicantinos, revista de investigación y ensayos

La Nova Falç, núm. 47

Lärare, svensk skoltidning

Carta de España, núms. 290-291

Cartes i circulars:

Generalitat de Catalunya, departament de comerç i turisme, qüestionari per conèixer les possibilitats de col·laboració de les Comunitats Catalanes d'arreu del món.

Orfeó Català de Mèxic, activitats culturals

Cercles culturals dels Països Catalans, oferint una agenda

Agrupació Nacionalista Catalana

Kulturnämnden, Stockholms läns landsting

Esbart Sant Martí

Ibèria, cia. d'assegurances

Diari Avui, informació

Delfí Colomé, Ambaixada d'Espanya, París

Omnium Cultural, convocatòri premi assaig "Rovira i Virgili"

Esselte, tidskriftscentralen

Carta del Sr. Bellmunt

Invandrarförvaltningen

Informació de la Generalitat de Catalunya

Free Catalonia, catalan acculturation

Göteborgs universitetsbibliotek

Föreningen Dikter till tusen, envia Årets dikter 1983

El Sr. Joan Crexell ens envia retalls de premsa que fan referència als Casals

Colla sardanista Joventut tarragonina, sobre certamen musical de sardanes

Invandraren

Programa d'activitats del Club de los Cronopios

Expomóvil, fira de Barcelona

Studiefrämjandet, cursos de suec

Generalitat de Catalunya: "La pràctica de l'economia d'energia a la llar", "Vocabulari de del·lineació", "El joc, un recurs a les classes de llengua", "Productivitat a l'empresa catalana 1983", "Itineraris i escoles de la Natura de Catalunya", "Catalunya i la Generalitat"

Ambaixada d'Espanya a Estocolm, varies cartes i circulars

Loteria Nacional d'Espanya, informació

Fira de Barcelona, programa

Expohogar, publicitat

Video Catalunya, S.A.

Föreningen Ordfront

Peter Lindekrantz, demanant ésser soci

Unió per la regió catalana, presentació d'aquest moviment

Orquesta de cambra d'acordions de Barcelona

Escola "El Puig", demanant un butlletí per fer un treball

Francesc Bonell

Xavier Tudela, demanant informació

Isidre Julià i Anglada

Felicitacions de Nadal del Casal Català de Londres, de Joan Soler-Jové, de la Fira de Barcelona, de Jordi Romaguera i Cubedo, de Jordi Baulies i Cortal, i Emília Villà de Baulies, del Casal de Catalunya de París, de la ciutat d'Alguer, Sardenya, de Joan Puigderrajols, de Germà i Carme Ibern, del Sr. Grau Mora, de l'Esbart de Sant Isidre

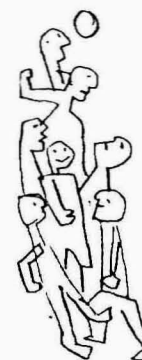
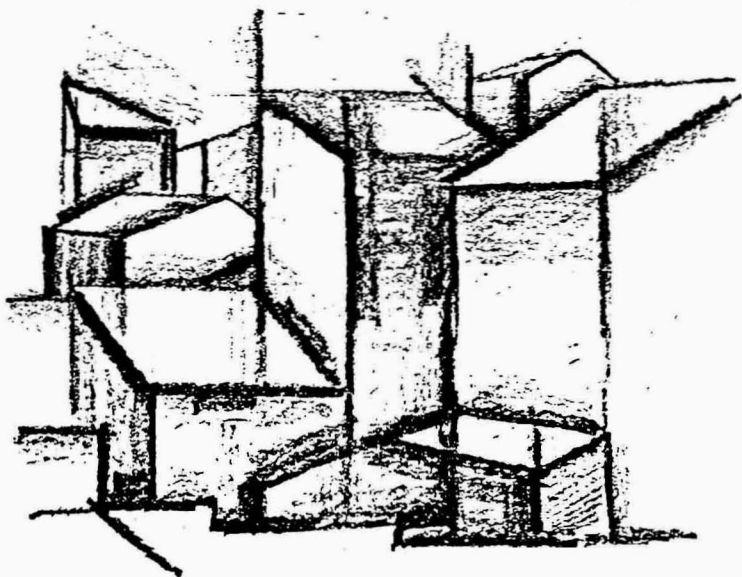
MEDVEF FANDE KONSTNAE I DETTA NUMMER: BENGT ARKÖ

Data cut point: 0.05

Bengt Arkb. Sjönsk värlare och även lärare i teckning på Konstfackskola i Stockholm förjar nu bli till fört. Han har varit i Japan, en utövande och en i Italien 1936. Han har varit i Marokko, inte långt från gränsen till Spanien. Året var 1949.

Tycke uppstod - någon grät - annan knöt näven, men solen log och värmdde gott och plötsligt var vi man och hustru. For norrut mot Nordens stränga kyla.

Två mörklockiga pigga ungar satte sprätt och färg på tillvaron. Jag har haft tur!

Dades sobre mi mateix

Bengt Arkö - pintor suec - i també professor de dibuix a l'Escola d' Art Konstfack d'Estocolm, comença a fer-se gran. Va conèixer Helena Japparra, una bellesa catalana, al poblet català de Banyuls de la Marenda, no gaire lluny de la frontera d'Espanya. Era l'any 1949.

Ens vàrem agradar, un de nosaltres plorava mentre l'altre estrenyia el puny, però el sol somreia i escal-fava amablement i de cop vàrem ser marit i muller. Agafàrem el camí cap el nord on el fred és rigorós.

Des criatures, eixerides i de ri-xols foscos, van il.luminar i posar color a la nostra vida de cada dia.

SOBRE CAL.LIGRAFIA

A Suècia hi ha una llei que diu així:

Una de les línies de la política d'immigració és la llibertat d'elecció. Això suposa que els immigrants han de poder elegir fins a quin grau volen conservar la llengua i la cultura del país d'origen.

Ensenyament de llengües

A l'escola bàsica i al batxillerat, els infants, amb una altra llengua materna que no sigui la sueca, tenen dret a ensenyament de i en la pròpia llengua i a ensenyament auxiliar de suec.

Els nens de cinc anys amb una altra llengua materna que no sigui la sueca, tenen dret a aquesta llengua en el parvulari.

Els municipis tenen l'obligació d'informar els immigrants i altres minories lingüístiques d'aquests drets.

Els empleats estrangers a Suècia que no tenen coneixement del suec, tenen dret a temps lliure per a assistir a un màxim de 240 hores de classe de suec i d'orientació cívica. L'empleat tindrà dret a sou durant el temps d'estudi.

De fa uns anys ençà em dedico a ensenyar català a les escoles d'Estocolm i us vull parlar del problema de la cal.ligrafia, que és diferent a Suècia i als Països Catalans.

Fa deu anys que les autoritats d'ensenyament de Suècia van establir una nova cal.ligrafia a les escoles inspirada en les lletres mecanogràfiques.

El motiu era sobretot de facilitar la lectura de la lletra escrita a mà, com les receptes de metge, els manuscrits dels escriptors, les cartes, etc. Un avantatge d'aquesta nova cal·ligrafia és que pot ser llegida per les computadores, però els bancs, per exemple, es queixen de les signatures escrites d'aquesta manera, que no van tan bé com a mostra d'identitat perquè no són tan personals.

Us vull mostrar un exemple d'una nena de set anys arribada de Catalunya, filla de pere català i de mare sueca, que ha començat aquest curs 1983-84 per primera vegada a l'escola sueca; abans havia anat a escola a Catalunya.

L'Eva, que així es diu, ve amb mi a català dues hores a la setmana. El 13 de setembre vam fer la primera classe i m'escrivia amb lletra lligada com fan als Països Catalans, però entre l'onze d'octubre i el vint-i-cinc del mateix mes es passar inconscientment a la cal·ligrafia sueca.

Compareu les dues petites redaccions del "Diari". La paraula Estocolm de la segona data, l'escriu a la catalana, en canvi octubre i tota la resta l'escriu a la sueca.

Jo crec que la lletra lligada té:

1. L'avantatge de separar les paraules d'una forma més clara.
2. És més bonica i personal.

Per altra banda els llibres didàctics que ens arriben dels Països Catalans no són emprables per aprendre

a llegir si estan escrits en lletra cal·ligràfica. L'excel·lent mètode "Lletra per lletra", per exemple, l'he d'adaptar a la cal·ligrafia sueca quan ensenyo a una altra escola on tinc un alumne, en Jordi, que ha començat el primer any de bàsica.

Això pot ésser interessant per si hi ha ningú que pensi d'aplicar les noves normes cal·ligràfiques als nens catalans.

RAMON CAVALLER

Estocolm, 11 d'octubre

Ahír la meua cosina
va fer 9 anys i van
fer una festa.

Estocolm, 25 d'octubre

Ahír va començar a nevar una
miqueta i avui ha gelat. Tinc
ganes d'anar a Menorca a
banyar-me i el meu

ENCONTRE DE PASSADA AMB JOSEP CARNER

He llegit el Serra d'Or del mes de febrer, dedicat aquest número en gran part a celebrar el centenari del naixement de Josep Carner, "el gran poeta del Noucentisme". Aquesta celebració m'ha recordat el meuencontre de passada amb Josep Carner.

Al mes d'agost de l'any 1950, la meua dona Gertie i jo vam decidir fer un viatge fins al sud de França, més ben dit fins a la Catalunya francesa, la que els catalans avui anomenem Catalunya Nord. Però abans de continuar el viatge cap al sud ens quedaríem uns dies a París.

Feia un parell d'anys que les institucions de la República s'havien constituït a la capital de Mèxic, on s'havia elegit el nou president de la República i s'havia format el primer Govern a l'exili, i a França s'havien constituït els dos governs autònoms: el de la Generalitat i el d'Euskadi, que, consegüentment, eren també republicans.

Aquestes institucions de la República - la Presidència i el Govern - i els governs autònoms, havien muntat a París les respectives oficines. Vaig anar, doncs, a les oficines que em calia anar, i a visitar les persones que em calia visitar, com a representant oficiós que jo era a Suècia del Govern de la República a l'exili.

Un dia vaig anar a trobar el conegut periodista català Eugeni Xammar a les oficines de l'Associated Press, on treballava, i el que jo havia conegut perquè als anys 38-39 havia ocupat el càrrec de secretari a la

Legació de la República a Estocolm, on jo vaig ser canceller i cap de premsa tot el temps de la Guerra d'Espanya.

Xammar em va portar a les oficines del Govern de la Generalitat, on coneixia a tothom, i on, com que havia estat diplomàtic, feia en certes ocasions de cap de protocol de l'honorable Josep Irla, president de la Generalitat a l'exili. Vam entrar en el seu despatx i Xammar em va presentar. Quan el president Irla va saber que jo, des de París, aniria a Perpinyà, a Prada i a Ceret, em va dir que anés a veure el seu germà que precisament vivia a Ceret, i em va donar una targeta de presentació.*

Ara no recordo bé si va ser en entrar o en sortir del despatx del president de la Generalitat que ens vam topar amb Josep Carner. Xammar, que el coneixia, ens va presentar i ell, al sentir el meu cognom, va dir: "Dethorey! Jo he conegut el vostre pare!". Vaig quedar tot sorprès i no se'm va ocórrer preguntar-li on l'havia conegut. A la Universitat? A l'Ateneu? O ...

Josep Carner era cònsol de carrera i va restar fidel a la República. Com molts altres es va exiliar a Mèxic, i com molts altres també va tornar a Europa a la darrerïa dels anys 40. Crec que no vivia a París, però la seva presència en aquelles oficines s'explicava pel fet que aleshores ell, junt amb altres personalitats catalanes, formava part del govern català que s'havia constituït a l'exili. Va ser, doncs, un encontre casual el nostre, però per a mi no menys emotiu i interessant, en aquells moments.

Estic escrivint aquest breu record del meu igualment breu encontre amb Josep Carner a París l'any 1950, a les acaballes d'aquest mes de març de 1984, que

ha estat molt dur i desagradable. Però, quan no és dur el mes de març en el nostre hemisferi? Els catalans ja ho diem:

Març, marçot..."

Voldria posar punt a aquestes ratlles amb una nota d'optimisme, com una mena de conjur al malefici d'aquest mes de març, i aquesta nota d'optimisme la trobo en una poesia de Josep Carner que Maur M. Boix transcriu** en el seu article a SERRA D'OR. És una poesia titulada "Esperança", ço és l'esperança que tots tenim pel mes de març quan ja és a prop la primavera. Diu el poeta:

Ametller florit,
com esporugit,
et mira l'hivern
que, las i envellit,
es volia etern!
De cop, atut,
ell sent que faràs,
tu, primer delit,
els aires més clars
i el sol més ardit."

ERNEST DETHOREY

Vallentuna, març 1984

* Sobre aquest viatge a la Catalunya francesa escriuré quan doni compte del meu segon encontre amb el mestre Pau Casals, encontre que va tenir lloc a Prada. Sobre el primer encontre amb el mestre vaig escriure en el núm. 4 del nostre Butlletí.

** Dom M. Boix és director de la revista Serra d'Or.

L'assalt a l'escola de Berga

Joaquim Ventalló (*)

Els diaris vénen plens de l'anunci que aquest setembre seran jutjats per un consell de guerra militar els nou processats pertanyents a ETA politico-militar acusats d'haver intentat assaltar, el 15 de novembre de 1.980, el quarter que té ocupat a Berga un batalló de caçadors de l'exèrcit espanyol, per apoderar-se d'una cent cinquanta fusells d'assalt Cetrin, cosa que no va poder ser per haver estat descoberts per un soldat sentinella. Se'ls acusa d'haver comès vint delictes, pels quals el fiscal militar demana per a cada un d'ells 142 anys de presó i per al seu promotor, 145.

Això m'ha dut a la memòria l'assalt que el 29 de gener del 1.939 es féu a aquest edifici i les seves dependències annexes (que tot plegat no era sinó la colònia escolar permanent d'alta muntanya de Berga, propietat de l'Ajuntament de Barcelona), per part del XV Tabor de regulars moros d'Alhucamas, el davant del qual hi havia, començant-lo, el tinent coronel Alfonso Pérez Viñeta.

Naturalment, per aquest assalt de les tropes moros del general Franco a una escola a la qual rebien instrucció tres-centes nenes de Barcelona, no solament no es va demanar cap condemna per als seus autors, sinó que el qui la va ordenar i practicar, va arribar a ser nomenat capítol general de Catalunya.

Aquesta escola assaltada imponentment el 1939 havia estat obra de l'arquitecte municipal barceloní Josep Goday i li havia costat a l'Ajuntament de Barcelona 617.475 pessetes —del 1932— inaugurada el 18 de juny de 1933, ara va fer mig segle.

Es tractava d'un enorme edifici de planta baixa i tres pisos amb menjador per a tres-centes quaranta pieces i dormitoris per a tres-centes nenes, i els seus professors, amb pavelló annex d'infermeria i dispensari, i tot plegat havia funcionat perfectament fins al dia del seu assalt i ocupació militar, amb la seva conseqüent incautació per part de l'exèrcit, instal·lació de tropa i conversió de l'escola en caserna, sense el més mínim respecte per l'Ajuntament de Barcelona, que n'era el propietari.

Anex a aquest edifici tan important hi havia el pavelló que Suècia havia regalat a l'Ajuntament de Barcelona per a obra de cultura en desmuntar-lo de l'Exposició Internacional de Barcelona de 1929-30, en el qual funcionaven vuit aules en que les nenes feien classe quan no la podien fer al ple aire del Berguedà, i on es recollien els dies de pluja. I en aquest pavelló hi havia a més una sala per a biblioteca, una per treballs manuals, els serveis d'higiene, i la seva part central una gran sala per a conjunts, sessions de música, cinema i conferències. En ser assaltada aquesta escola de les nenes barcelonines, el tinent coronel dels moros, Pérez Viñeta, va donar ordres per tal que l'aula d'aquestes classes, aquest pavelló en el qual hi havia la bandera de Suècia com a record del país que n'havia estat

donador, fos destinat a quadra de cavalls i la podridura produïda a la fusta pels fenis va donar lloc que el 1964 un capità donés l'ordre de fer la desaparèixer, com així es féu.

Cal tenir en compte que aquesta escola barcelonina de Berga, que fou assaltada i ocupada pels militars espanyols amb els seus terrenys annexs de camp d'experimentacions, esports, exercicis gimnàstics i el que fos, ocupava una extensió de 35.500 metres quadrats, a una altura de 750 metres al Pla de l'Alemany, que es troba a la carretera de Solsona a Ribes de Freser, i aquests terrenys havien estat cedits per l'Ajuntament de Berga al de Barcelona per a aquest objecte cultural, davant de notari, el 2 de gener de 1.932. L'alcalde de Berga, Josep Maria Badia, que en féu la cessió legal a l'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona, Jaume Agudé, fou afusellat pels qui havien assaltat l'escola i n'havien fet quarter.

Em sembla oportú, ara que es fa tanta saragata amb «el asalto al cuartel de Berga», explicar una vegada més tot això que deixo dit, tota vegada que jo vaig viure la creació d'aquesta escola, assaltada i robada, quan vaig ser regidor i tinent d'alcalde de la comissió de Cultura del primer ajuntament barceloní de la República, en una època precisament en la qual no cobràvem per fer aquest servei, cap sou que hagués de pagar el ciutadà així com ara, pel que diuen els diaris, els tinentes d'alcalde reben més de tres-centes mil pessetes al mes.

La cosa és trista, perquè altrament no es veu que es faci res per acabar amb tan de desvergonyiment. La burocràcia del *ministerio de Defensa*, quan el senador Josep Andreu Abelló —no l'Ajuntament de Barcelona— —com a membre que em va dir que era d'una comissió de les coses efectes a aquell ministeri— va demanar —a suggerència meua— que es tornés per part de l'exèrcit el quarter de Berga a la ciutat de Barcelona, que n'era la propietària, com a resposta li varen posar a la signatura del ministre un paper en el qual es deia que aquells terrenys —que el 1.931 la ciutat de Berga va cedir a la ciutat de Barcelona— «desde 1.924 pertenecían al Ejército».

I l'Ajuntament de Barcelona, a mans de socialistes i psuqueros durant quatre anys, muts i a la gàbia. L'exèrcit els fa por. Les coses que hem de veure! El 20 de juliol darrer, el doctor i diputat Antoni Puigvert, en una entrevista que li feien a l'Avui, deia que «no entenia com les coses que ell ha anat donant han estat desaprovechadas», com per exemple «la seva casa de Vallvidrera, que va regalar a l'Ajuntament de Barcelona perquè hi construís una escola, i encara no l'han fet, i aquella finca s'està malmetent dia a dia».

Ja anem bé, com hi ha món!

(*) Escriptor

UTDRAG UR JOAQUIM VENTALLÓS ARTIKEL HÄRINTILL
OM SKOLAN VID STADEN BERGA I PROVINSEN BARCELONA

Journalisten Ventalló som på 30-talet var ett ungt borgarråd i Barcelona, i river om en mycket uppmärksam-
mad stormning av kasernen vid Berga, där ETA för en tid sedan försökte komma över ett antal vapen. Men kasernen har sin egen historia och om den drar sig Ventalló till minnes.

Det var nämligen så att Barcelona stad, efter stängning av Barcelonas Internationella Uställning 1929-30, av svenska staten som gåva fått Sveriges paviljong, en träbyggnad som demonterades, att användas för kulturella ändamål. Då Barcelona stad år 1933 byggde en stor flickskola vid vid staden Berga återuppstod paviljongen där som annex.

I paviljongen fick rum åtta klassrum, biblioteksrum, sal för handarbeten, toaletter och tvätttrum samt en stor samlingssal för musik, film och föreläsningar. I denna sal hängde Sveriges flagga till minne av det land som hade donerat paviljongen.

Vid slutet av inbördeskriget ockuperades Katalonien av Francotrupporna och skolan vid Berga och dess tomt anstormades av morerna under överstelöjnant Alfonso Pérez Viñetas befäl. Denna gav order att paviljongen skulle omvandlas till stall för morernas hästar. Skolan vid Berga, dess annex och tomt, som hade ägts av Barcelona stad blev militär egendom.

Efter 25 års onvändning som stall hade virket ruttnat av hästspilling och fukt och år 1964 gav en kapten order att byggnaden skulle rivas.

PUNT DIARI de Girona 13 setembre 1983

ETA-männen som stormade kasernen vid Berga sitter nu i fängelse i väntan på rannsakan och att få sitt straff, men överstelöjtnanten som beslagtog skolan vid Berga blev, när han under åren steg i graderna, befordrad till "capitán general", chef för Spaniens andra miloområde med säte i Barcelona.

Förgäves har Barcelona stad försökt att få tillbaka sin egendom vid Berga. Försvarsdepartementet har svarat att denna fastighet - som 1931 överläts av staden Berga till Barcelona stad - "äges av Armén sedan 1924". Men Ventalló vittnar att detta inte är sant.

E.D.

LA NADALA DE GRÀFIQUES REVEN. Quan aquest Nadal passat no vam rebre la nadala de Gràfiques Reven de l'Hospitalet, ens vam preguntar: No hi ha hagut nadala enguany?

Ara, pel Febrer, vam sortir de dubtes. L'amic Joan Soler-Jové, que, com veureu, té part en ella, ens l'ha tramesa, cosa que de debò agraïm. Així dóna compte Gràfiques Reven del retard amb que ha sortit la nadala del 83:

L'opuscle que oferim enguany, com a nadala, als amics, clients i col.laboradors de Gràfiques Reven de l'Hospitalet i que us arriba amb retard, per això un preguem sapigueu disculpar-nos. (- - -) Fou acabat de compondre dins els nostres obradors (- - -) quan arribaren a Barcelona les despulles del pintor català universal Joan Miró, el dia 28 de desembre de 1983 "Diada dels Sants Innocents".

Com les anteriors, aquesta nadala té un tema, que és el del seu títol: "A l'entorn dels Festivals de Primavera de l'Hospitalet". Aquests Festivals van tenir lloc tres anys seguits, 1962-1964, i d'ells en fa en Jaume Reventós i Martí un relat succint, tret de les seves "Memòries".

El primer any es va fer un homenatge al poeta i dramaturg Josep Ma. de Sagarra, que havia mort feia poc temps; el segon any òpera: "Madame Butterfly" i "Marina"; el tercer any: ballet amb figures del Liceu, representació de sarsuela-opereta catalana; i l'Orfeó català, amb Lluís M. Millet i 170 cantaires.

En Joan Soler-Jové, sempre inspirat, sempre genial, il.lustra aquesta nadala que, com les d'aquests darrers anys és, tècnicament i artísticament, exquisida.

E. DETHOREY

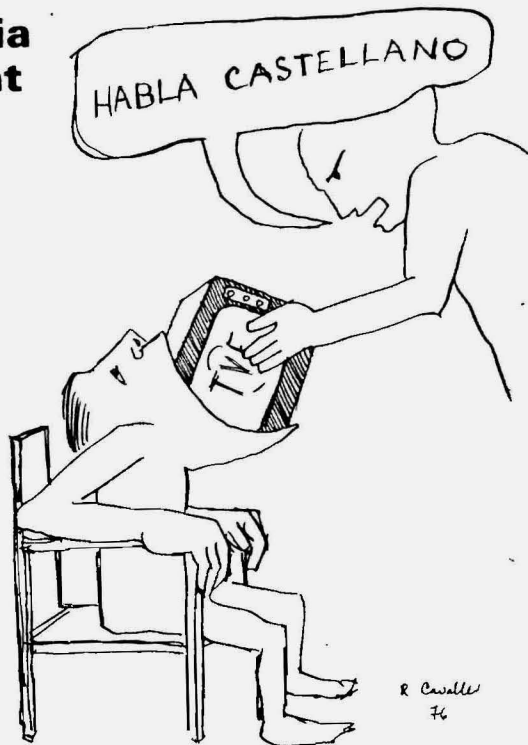
SVENSKA DAGBLADET Lordagen den 28 januari 1984

Katalan-TV. En ny katalansk-språkig TV-station har inlett sändningar i Barcelona och sätter därmed punkt för den spanska statliga kotrollen över televisionen. Stationen drivs av de regionala myndigheterna och inledde sin verksamhet med budskap från kung Juan Carlos och Kataloniens regeringschef Jordi Pujol. Stationen är den första regionala stationen som regelbundet sänder på ett annat språk än kastilianska. (TT-Reuters)

Ràdio Mediterrània continua esperant

LLUC - nov-des-83

R. Casaller
76

Diumenge, 15 de gener del 1984

Cap col·laboració de TVE

TV3 celebra avui amb una festa al carrer el seu debut

Barcelona. — Televisió de Catalunya (TV3), que comença demà les seves emissions diàries, ho celebra avui amb una festa al carrer, que ha de començar a les 10 del matí a la plaça de la Catedral de Barcelona, per continuar després per les de Sant Jaume i Catalunya. Al capdavant de la cavalcada hi haurà diversos grups d'animació.

TV3 calcula que les seves emissions arribaran des del

primer dia al 85 per cent de la població de Catalunya i després s'anirà ampliant la xarxa.

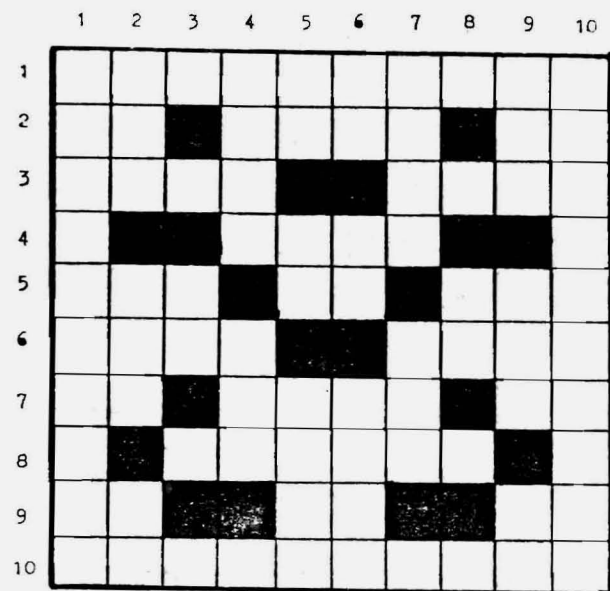
TVE no ha donat cap mena de facilitat a la televisió autonòmica. Ben al contrari, fins al darrer moment tot han estat entrebancs. En la qüestió dels informatius, TV3 no tindrà accés a la informació d'Eurovisió i haurà de treballar directament amb les diferents agències.

AVUI, dimarts, 10 de gener del 1984

108/64

per Magí Rovira

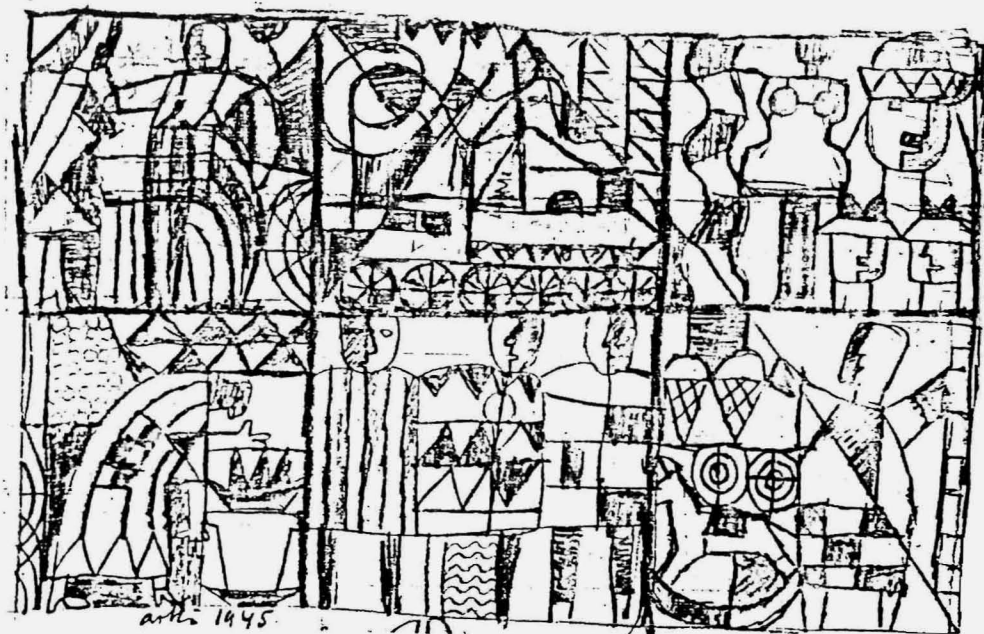

Horizontals

- 1) Peça que va sota l'aixella. 2) Terminació verbal. Defecte, imperfecció. Interjecció. 3) Recer, resguard. Habilidad, rutina. 4) Famós pintor català del segle XX. 5) Somer, burret. No. Josep. 6) Filla del meu fill. Herba sanguinària, te. 7) Pronom. Al revés, mil dos-cents cinquanta. Matrícula d'una província gallega. 8) President de la Generalitat del segle XVII. 9) Pronom. Cinquanta-un. Aliment de cada dia. 10) Lloc ple d'argelagues.

Verticals

- 1) Llangardaix petit. 2) Ventijol, oratjol. Església, catedral. Al revés, nota musical. 3) Conjunció copulativa llatina. 4) Partícula indivisible. Verdura, condiment. 5) Part del cos humà. Noranta-nou. Carreró, jueria. 6) Locució militar. Deu de la mitologia egípcia. Fillada, llocada. 7) Nen, infantó. Dos mil un. 8) Lletre grega. 9) Jocund, festiu. Pronom. Nom de lletra. 10) Protegir, emparar.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	N	A	D	A	L	E	N	C	A
2	E	L	O	I		P	O	A	R
3	U	L	L		G		I	V	A
4	L	I		M	A	L		A	F
5	E		P	A	U	L	A		A
6	S	A		O	D	I		E	T
7		L	I		I		P	S	
8	A	G	L	A		M	I	C	A
9	U	U		A	Ç	I		U	R
10	C	E	L		S		M	A	I
11	A	R	I	D		G	A	T	A

MOTS ENCREUATS, NÚM. 9

Per Magí Rovira

HORIZONTALS

- 1) Cançó de Nadal. 2) Nom d'home. Extreure aigua.
- 3) Mirada, visió. Impost sobre el valor afegit.
- 4) Pronom. Dolor. Nota musical. 5) Nom de dona.
- 6) Article mallorquí. Fòbia, musera. Pronom.
- 7) Cinquanta-un. Post scriptum. 8) Fruit de l'alzina. Porció, tros. 9) Vocals repetides. Adverbi de lloc. En suec, rellotge. 10) Firmament, paradís. Cap vetada. 11) Sec, estèril. Animal feli.

VERTICALS

- 1) Biscuits de Nadal. Rodolins. 2) Adverbi de lloc. Ciutat italiana on es parla el català. 3) Engany, frau. Quaranta-nou. Pronom. 4) Interjecció. Polític xinès. Vocals repetides. 5) Famos arquitecte barceloní. Consonants. 6) Atenció. Teixit obtingut d'una planta. Nota musical. 7) Minò, al·lot. Lletxa grega. Pronom possessiu. 8) Celler. Ho era el dimoni de la nadala. 9) Guerriller palestí. Composició musical.